

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky a psychologie

Bakalářská práce

Využívání organizovaného volného času studenty středních škol v podmírkách Mikroregionu Bystřicko

Possibilities of organized leisure time for student of high school in
Microregion Bystřicko

Vedoucí práce: Mgr. Miroslav Procházka, Ph.D.

Autor práce: Mgr. Karel Beran

Obor: Učitelství odborných předmětů (Bc. studium kombinované)

Ročník: III.

Prohlášení studenta

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdánému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Ve Velkém Meziříčí, dne 6.1.2014

Chtěl bych tímto poděkovat vedoucímu této bakalářské práce Mgr. Miroslavu Procházkovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a vstřícný přístup. Dále patří, za velkou podporu při studiu, obrovský dík mé milované manželce Michaele.

ABSTRAKT

BERAN, K. Využívání organizovaného volného času studenty středních škol v podmírkách Mikroregionu Bystřicko. České Budějovice 2013. Bakalářská práce. Jihoceská Univerzita v Českých Budějovicích. Pedagogická fakulta. Katedra Pedagogiky a psychologie. Vedoucí práce Mgr. Miroslav Procházka, Ph.D.

Klíčová slova: Mikroregion Bystřicko, volný čas, studenti středních škol, pedagogika

Bakalářská práce se věnuje volnočasovým aktivitám studentů středních škol v Mikroregionu Bystřicko. Bakalářská práce předstírá možnosti využití organizovaného volného času v Mikroregionu Bystřicko. Zajímá se o vztahy volnočasových organizací a jejich klientů. Důraz byl kladen především na informační toky mezi těmito subjekty a objekty.

V teoretické části je představen Mikroregion Bystřicko, vybrané volnočasové organizace, instituce v tomto mikroregionu působící a pojmy, které se váží na problematiku volného času. V části praktické zkoumá, jak studenti středních škol v tomto mikroregionu tráví svůj volný čas, jaká je nabídka volnočasových aktivit, jaké aktivity respondentům v mikroregionu chybí. Šetření se dotýká podpory rodičů ve volnočasové aktivitě. Výstupem pro praxi budou jednotlivá doporučení k propagační činnosti trávení volného času, k tvorbě nástrojů určených pro monitorování volnočasových potřeb potencionálních klientů.

ABSTRACT

BERAN, K. The use of organized leisure time secondary school students in terms of Mikroregion Bystřicko. Czech Budejovice 2013. Bachelor thesis. University of South Bohemia in the Czech Budejovice. Faculty of Education. Department of Education and Psychology. Supervisor Mgr. Miroslav Prochazka, Ph.D.

Keywords: Mikroregion Bystřicko, leisure, secondary school students, pedagogy

The thesis deals with leisure activities of high school students in the micro region Bystřicko. Bachelor thesis suggests the possibility of using organized leisure time in the micro region Bystřicko. Interested relations leisure organizations and their clients. Emphasis was placed on information flows between subject and object.

The theoretical part presents Mikroregion Bystřicko selected leisure organizations and institutions working in this micro-region and concepts that are related to the issue of free time. In the practical part explores how high school students in this micro-region spend their leisure time, what is the range of leisure activities, what activities respondents in the microregion are missing. The investigation concerns the support of parents in leisure activity. The output for each practice will be recommendations for promotional activity leisure time, to develop tool for monitoring the leisure needs of potential clients.

1 OBSAH

ABSTRAKT.....	4
ABSTRACT	5
1 OBSAH	6
2 ÚVOD	7
3 AKTUÁLNÍ STAV	8
3.1 MIKROREGION BYSTŘICKO – ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA.....	8
3.1.1 <i>Fyzicko-geografická charakteristika Mikroregionu Bystřicko.....</i>	8
3.1.2 <i>Z historie Mikroregionu Bystřicko</i>	10
3.1.3 <i>Správní organizace mikroregionu.....</i>	11
3.2 ZÁKLADNÍ POJMY.....	13
3.3 VÝBRANÉ ORGANIZOVANÉ VOLNOČASOVÉ AKTIVITY PRO STUDENTY SŠ V MIKROREGIONU BYSTŘICKO	19
3.3.1 <i>Městská knihovna Bystřice nad Pernštejnem</i>	19
3.3.2 <i>Česká obec sokolská.....</i>	20
3.3.3 <i>Dům dětí a mládeže Bystřice n.P.....</i>	21
3.3.4 <i>Nadosah.....</i>	22
3.3.5 <i>Základní umělecká škola</i>	23
4 VÝZKUMNÉ CÍLE A PŘEDPOKLADY	25
5 METODIKA	26
6 VÝSLEDKY	28
7 DISKUZE	39
7.1 DISKUZE K PŘEDPOKLADU P1:.....	39
7.2 DISKUZE K PŘEDPOKLADU P2:.....	39
7.3 DISKUZE K PŘEDPOKLADU P3:.....	40
7.4 DISKUZE K PŘEDPOKLADU P4:.....	41
7.5 DISKUZE K PŘEDPOKLADU P5:.....	41
8 ZÁVĚR	42
9 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	44
10 SEZNAM ZKRATEK	48
11 SEZNAM PŘÍLOH	49
DOTAZNÍK VOLNOČASOVÝCH AKTIVIT STUDENTŮ STŘEDNÍCH ŠKOL	49
12 PŘÍLOHY.....	50

2 ÚVOD

Stále výraznějším problémem pedagogiky volného času a sociální pedagogiky se stává problematika volného času mládeže a jeho výchovného využívání. Studie vypracované k této problematice dokazují, že školy či organizace nabízející volnočasové činnosti většinou nedokáží správně využít různých příležitostí a dostatečně prakticky prezentovat svou nabídku volnočasových aktivit. Organizace i zřizovatelé těchto organizací mnohokrát neznají ani poptávku svých potencionálních klientů a naopak v mnoha případech potencionální klienti neznají škálu nabízených volnočasových aktivit, tudíž se může stát, že je klienty poptávaná služba, která již mnoho let úspěšně funguje. Tato práce si klade za cíl prozkoumat a zmapovat vztahy mezi volnočasovými organizacemi a jejich klienty v rámci Mikroregionu Bystřicko, poukázat na případné nedostatky v komunikaci a navrhnut způsob jejich odstranění.

Cílem této bakalářské práce je zmapovat v Mikroregionu Bystřicko jak funguje vztah mezi volnočasovými aktivitami a "klienty" (studenty středních škol, jejich rodiče a vedením škol) a poukázat na to, jak středoškolští studenti dokáží reálně využívat volnočasových aktivit. V teoretické části bude krátce představen Mikroregion Bystřicko, vybrané volnočasové organizace a instituce v tomto mikroregionu působící a pojmy, které se váží na problematiku volného času. V části praktické bude zkoumat, jak studenti středních škol v tomto mikroregionu tráví svůj volný čas, jak široká nabídka volnočasových aktivit je jim předkládána, případně co by zmiňovaní studenti rádi doplnili do volnočasového portfolia daného mikroregionu. Šetření se bude týkat i vztahu rodičů k volnočasové aktivitě svého potomka. Výstupem pro praxi budou jednotlivá doporučení k propagační činnosti trávení volného času, k tvorbě nástrojů určených pro monitorování volnočasových potřeb potencionálních klientů. Součástí výstupu bude zhodnocení škály nabízených volnočasových aktivit v Mikroregionu Bystřicko.

3 AKTUÁLNÍ STAV

3.1 Mikroregion Bystřicko – základní charakteristika

3.1.1 Fyzicko-geografická charakteristika Mikroregionu Bystřicko

Mikroregion se nachází v severovýchodním cípu Českomoravské vrchoviny. Leží v Hornosvratecké vrchovině, v bodě, kde se na severu dané oblasti váží Žďárské vrchy na jižněji položenou Nedědickou vrchovinu. Jedná se o nejčlenitější část Vysočiny. Na tomto území dochází k mírnému svažování od severu k jihu, mezi nejzajímavější místa je jednoznačně řazeno údolí řeky Svatky, kde dochází ke značnému relativnímu převýšení. Místní vrchy kolem tohoto údolí vytváří kulisu horských hřebenů. Právě v tomto údolí nacházíme několik nejvyšších vrcholů mikroregionu, např. Kočího kopec u Sukovce (756 m) a Horní les u Nyklovi (774 m). Většina rozlohy Mikroregionu Bystřicko se rozkládá v přírodním parku Svratecká hornatina (vyhlášen v roce 1996).

Oblast Bystřicka spadá do úmoří Černého moře, pro mikroregion je stěžejní řeka Svatka se svými přítoky, ze kterých jmenujme pouze ty největší: Nedvědička, Loučka Fryšávka a Bystřice. U těchto toků můžeme nalézt mnoho hradních zřícenin, opět pouze ty nejvýznamnější: Dalečín, Zubštejn, Pyšolec a Hradisko u Štěpánova. Všechny vyjmenované zříceniny se nacházejí při toku hlavní řeky Svatky. Dominantou vodních ploch celého regionu je přehradní nádrž Vír, zde se patří podotknout, že vodu v této vodní nádrži zadržuje druhá nejvyšší hráz v České republice. Tato nádrž je využívána jako zásobárna pitné vody pro celý region a Brno. Z dalších vodních ploch bych jmenoval již pouze Skalský a Domanínský rybník, které můžeme nalézt nedaleko od Bystřice nad Pernštejnem. Tyto plní především rekreační roli během letních měsíců.¹

Pro popisovaný mikroregion platí to, že hlavní ekonomická aktivita se zde, již několik desítek let, soustřeďuje okolo těžby uranové rudy (těžba a zpracování). Tato aktivita je však pomalu utlumována, tudíž se hledají alternativní ekonomické aktivity, které by zajistily mikroregionu finanční stabilitu a zaměstnanost. Aktuálně se řeší

¹ JURMAN, Hynek. *Bystřicko: turisticko-vlastivědný průvodce obcemi a jejich okolím.* 2., rozš. vyd.

Tišnov: Sursum, 2000, 318 s., [31] s. obr. příl. ISBN 80-857-9953-7.

tvorba unikátního zásobníku zemního plynu.² Ten by měl vzniknout prolomením jednotlivých stropů již nepoužívaných těžebních pater, dříve užívaných pro těžbu již zmiňované uranové rudy v lokalitě obce Rožná. Tento způsob tvorby byl vybrán především pro dobrou skladbu horniny a nízkou ekonomickou náročnost. Skladba zdejší horniny hraje svou roli i v dalším projektu, který je se zdejším mikroregionem zmiňován. Jedná se o projekt meziskladu vyhořelého jaderného paliva. Tato myšlenka se nyní týká především lokality Kraví hora (nachází se mezi obcemi Střítež a Bukov). Dříve byla v souvislosti s touto myšlenkou zmiňována především lokalita v katastru obce Střítež vedená pod názvem „Skalka“. Zde byla i vytvořena i průzkumná štola.

² *Superrychlý podzemní zásobník – Rožná*. [online]. [cit. 2013-12-05]. Dostupné z: <http://www.ceskaplynarenska.cz/cs/zasobnik>

3.1.2 Z historie Mikroregionu Bystřicko

Vznik Mikroregionu Bystřicko můžeme datovat přibližně na jaro roku 2000. Do roku 2001 se jednalo o seskupení právnických osob. V tomto roce v přímém souladu se zákonem č.128/2000 Sb. došlo k transformaci na svazek jednotlivých obcí. Jednalo se o tyto zakládající obce:

➤ Bohuňov	➤ Rožná
➤ Bukov	➤ Sejřek
➤ Bystřice nad Pernštejnem	➤ Strážek
➤ Čenvír	➤ Strachujíc
➤ Dalečín	➤ Sulkovec
➤ Dolní Rožínka	➤ Štěpánov nad Svratkou
➤ Chlum-Korouhvice	➤ Ubušínek
➤ Koroužné	➤ Ujčov
➤ Lísek	➤ Unčín
➤ Milasín	➤ Věchnov
➤ Nyklovice	➤ Věstín
➤ Písečné	➤ Velké Janovice
➤ Prosetín	➤ Velké Trestné
➤ Rodkov	➤ Vír
➤ Rovečné	➤ Zvole
➤ Rozsochy	➤ Ždánice

Během celé existence Mikroregionu Bystřicko došlo pouze k jednomu vyloučení některé obce z tohoto svazku. Další, poslední, odchod z mikroregionu se udál k poslednímu dni roku 2004. Obcí, která opustila svazek byl Čenvír. Důvodem bylo určení nových hranic Jihomoravského kraje.³

³ *Historie mikroregionu*, poslední aktualizace 8.6. 2013. [cit. 2013-11-20]. Dostupný z WWW:
<<http://www.bystricko.cz/historie-mikroregionu/>>

Mimo tato opuštění svazku obcí se mikroregion dočkal během svého fungování i nově přistoupivší:

- 1.4. 2005 rozšíření na 33 členů, novými členy se staly obce Horní Rožínka a Střítež.
- 23.11. 2006 rozšíření na 34 členů, novým členem se stala obec Blažkov.
- 1.1.2011 rozšíření na 35 členských obcí, novým členem se stala obec Býšovec.
- 13.3. 2013 rozšíření na 36 členů, novým členem se stala obec Věžná.
- 10.5. 2013 rozšíření na 37 členů, novým členem se stala obec Moravské Pavlovice.⁴

Aktuálně žije na území mikroregionu 20 037 obyvatel (dle ČSÚ k 1.1.2012) a jeho rozloha činí 339,4 km².⁵

3.1.3 Správní organizace mikroregionu

Mikroregion má celkem tři správní orgány. Tím nejvyšším je členská schůze. Na této je každá obec tohoto svazku zastoupená svým statutárním zástupcem. Jako nejvyšší správní orgán svazku rozhoduje o nejdůležitějších otázkách týkajících se mikroregionu.

Nižším správním prvkem je představenstvo. Členy představenstva jsou členskou schůzí zvoleni statutární zástupci devíti členských obcí. Předsedou představenstva je Augustin Holý, toho času starosta obce Rozsochy.⁶

Posledním správním prvkem je správce mikroregionu. Tento je definován jako manažer celého Mikroregionu Bystřicko. Mimo jiné povinnosti zde funguje i jako podpora jednotlivým členským obcím při čerpání dotací, jak ze státních fondů, tak i

⁴ Tamtéž.

⁵ Charakteristika Mikroregionu Bystřicko, poslední aktualizace 8.9.2013. [cit. 2013-12-07]. Dostupný z WWW: < <http://www.bystricko.cz/charakteristika-mikroregionu-bystricko/>>

⁶ Organizační struktura Mikroregionu Bystřicko, poslední aktualizace 19.11.2010. [cit. 2013-12-07]. Dostupný z WWW: < <http://www.bystricko.cz/charakteristika-mikroregionu-bystricko/>>

v rámci jednotlivých podpůrných projektů EU. Stávajícím správcem mikroregionu je paní Ing. Jarmila Zemanová.⁷

⁷ *Organizační struktura Mikroregionu Bystřicko*, poslední aktualizace 19.11.2010. [cit. 2013-12-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.bystricko.cz/charakteristika-mikroregionu-bystricko/>>

3.2 Základní pojmy

Volný čas

Jedná se o čas, se kterým může člověk naložit dle svého uvážení a na základě svých vlastních preferencí. Celkovou dobu volného času jednotlivce spočteme tak, že od 24 hodin odečteme čas věnovaný práci, péči o rodinu, domácnost a péči o vlastní fyzické potřeby - včetně spánku.⁸

Volný čas má mít své funkce. Ty definoval Horst W. Opaschowski:

- Rekreace (uvolnění se)
- Kompenzace (kompenzace zklamání)
- Výchova a další vzdělání (sociální učení)
- Kontemplace (duchovní bytí)
- Participace (spolupodílení se na vývoji společnosti)
- Integrace (začleňování se do společnosti)
- Enkulturace (kulturní rozvoj jednotlivce)⁹

Otázkou volného času se také zabývala Charta volného času (založena 1993). Ta definovala volný čas jako rekrece a další činnosti, které provádíme ve volném čase. Ty přestavují specifickou oblast lidského života, která přináší člověku určitý prospěch:

- radost ze svobody,
- prostor pro tvořivost,
- uspokojení, radost,
- potěšení a štěstí.

Poskytuje příležitost pro širokou škálu možností sebevyjádření a činností, které v sobě zahrnují prvky tělesné, duševní, sociální, umělecké i duchovní. Volný čas podporuje celkové zdraví a pohodu jednotlivce. Je základním lidským právem a nikomu nesmí být upíráno.¹⁰

⁸ PRŮCHA,J.WALTEROVÁ, E. MAREŠ, J. *Pedagogický slovník* Praha.Portál.1998.s 341.

ISBN 80-7178-252-1

⁹ HOFBAUER, B. Děti, mládež a volný čas. Praha. Portál. 2004. s 16. ISBN 80-7178-927-5

¹⁰ PÁVKOVÁ, Jiřina. Pedagogika volného času. Vyd. 3. Praha: Portál, 2002, s 32
ISBN 80-7178-8711-6.

Mimoškolní výchova

Jedná se o činnost prováděnou mimo školu, například v zařízeních volného času nebo různých typech sdružení.¹¹

Pedagogika

V odborném významu slova se jedná o vědu zabývajícím se výchovou a vzděláváním v různých sférách života společnosti. V zahraničí se často ve smyslu slova pedagogika přímo užívá pojem pedagogická věda. Pojem pedagogika v sobě zahrnuje jednotlivé obory, jako například obecná pedagogika, didaktika, teorie výchovy,...¹²

Pedagogika volného času

Relativně mladý obor, v Evropě se objevil přibližně v 50. letech 20. století a to především ve Francii a Velké Británii. Roku 1970 se uskutečnil v Ženevě kongres, který se zabýval problematikou volného času. Rok po té byla v návaznosti na tento kongres založena Evropská asociace volného času a rekrece (ELRA).¹³

Jedná se o pedagogickou disciplínu, která je především zaměřená na výchovné a vzdělávací prostředky, napomáhající smysluplnému využívání času dětí, mládeže i dospělých.¹⁴

Jedná se též o samostatný studijní obor.

Socializace

Proces postupné přeměny člověka, chápáno jako bytost biologická, na bytost společenskou. Dochází k postupnému začleňování jednotlivce do života dané společnosti. Při tomto procesu se učíme v dané společnosti žít. Je to nikdy nekončící proces, který probíhá po celý život jednotlivce. Vždy se odehrává v určitém prostředí.¹⁵

¹¹ HOFBAUER, B. Děti, mládež a volný čas. Praha. Portál. 2004. s 16. ISBN 80-7178-927-5

¹² PRŮCHA,J.WALTEROVÁ, E. MAREŠ, J. *Pedagogický slovník* Praha.Portál.1998.s 197.
ISBN 80-7178-252-1

¹³ VÁŽANSKÝ, M., SMÉKAL, V. *Základy pedagogiky volného času.* Brno. Nakladatelství Paido.1995. s 61. ISBN 80-901737-9-9

¹⁴ PRŮCHA,J.WALTEROVÁ, E. MAREŠ, J. *Pedagogický slovník* Praha.Portál.1998.s 274.
ISBN 80-7178-252-1

¹⁵ KRAUS, B. *Základy sociální pedagogiky.* Praha. Portál. 2008. s 59. ISBN 978-80-7367-383-3

Sociabilita

Základní podmínka pro socializaci. Sociabilita je schopnost navazovat kontakty se sociálním prostředím, které jedince obklopuje. Díky ní je schopen přebírat různé role, napodobovat své vzory a osvojovat si získané poznatky.¹⁶

Sociokulturní prostředí

Prostředí života dané sociální skupiny se specifickými charakteristikami její kultury, např:

- způsob komunikace,
- trávení volného času,
- hodnotová orientace.

Jedná se o důležitý determinant vzdělávacích procesů.¹⁷

Mládež

Sociální skupina, kterou tvoří lidé ve věku přibližně od 15 do 25 let (v legislativních dokumentech se uvádí horní hranice dovršení 18. roku života). Tito již ve společnosti neplní roli dětí, ale nejsou společností ještě uznáni do rolí dospělých. Tato skupina má svůj charakteristický způsob chování a myšlení. Má svůj systém vzorů, norem a hodnot.¹⁸

Rizikové chování

Chování, v jehož důsledku jednoznačně dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince nebo společnost. Vzorce tohoto chování jsou považovány za soubor fenoménů, jejichž existenci lze ovlivňovat preventivními či léčebnými intervencemi. Nejčastěji do tohoto konceptu řadíme:

- šikanu a násilí ve školách,
- záškoláctví,
- užívání návykových látek,

¹⁶ KRAUS, B. Základy sociální pedagogiky. Praha. Portál. 2008. s 59. ISBN 978-80-7367-383-3

¹⁷ PRŮCHA,J.WALTEROVÁ, E. MAREŠ, J. *Pedagogický slovník* Praha. Portál.1998.s 273.

ISBN 80-7178-252-1

¹⁸ PRŮCHA,J.WALTEROVÁ, E. MAREŠ, J. *Pedagogický slovník* Praha. Portál.1998.s 156.

ISBN 80-7178-252-1

- nelátkové záškoláctví (např. gambling,...)
- užívání anabolik a steroidů,
- obecně kriminální jednání,
- sexuálně-rizikové jednání,
- vandalismus,
- xenofobii,
- rasismus,
- intoleranci,
- antisemitismus,
- komerční zneužívání dětí,
- týrání,
- zneužívání dětí,
- atd.¹⁹

Nespecifická primární prevence

Do této skupiny řadíme aktivity, které podporují zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času. Například zájmové, sportovní či volnočasové aktivity, které vedou k dodržování společenských pravidel, pozitivního rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe i za své jednání. Tato prevence je významnou složkou v kontextu aplikace různých efektivních a vyhodnotitelných programů.²⁰

Aktivní využívání volného času

Abychom mohli trávení volného času a odpočinek nazvat aktivním pravém slova smyslu, tak musí splňovat následující funkce:

- aktivní přístup mládeže k provádění dané činnosti,
- kompenzace jednotvárné zátěže (například dlouhé sezení při vyučování,...),

¹⁹ Primární prevence. Poslední aktualizace 28.2.2006. [cit. 2013-11-8]. Dostupný z www: <<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/70/154/Rizikove-chovani>>

²⁰ Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních. č.j. 21291/2010-28. [cit. 2013-11-8]. Dostupný z www: <<http://www.prevence-praha.cz/attachments/article/123/Metodicke%20doporupeci%20k%20primarni%20>

- preference zdravého způsobu života a celkového zdraví.²¹

Formy aktivit u mládeže

1. Fyzická aktivita – realizovaná organizovanou tělesnou výchovou a jinou sportovní činností.
2. Fyzická aktivita – nerealizovaná prostřednictvím organizované tělovýchovy a sportem.
3. Zájmová činnost s účastí na práci ve výtvarných, hudebních, technických a přírodovědeckých kroužcích.
4. Pohyb na čerstvém vzduchu propojený s formou fyzické aktivity, například pěší turistika, venkovní práce,...
5. Zábava, která danému jednotlivci kompenzuje duševní napětí a přispívá k znatelnému rozvoji tohoto jednotlivce.
6. Jakákoli společenská aktivita prováděná v maximální míře ve venkovním prostředí a je spojena s pohybovou aktivitou.²²

Instituce volnočasových aktivit

Svůj volný čas může trávit mládež mimo svou rodinu či školní zařízení samostatně, v neformální skupině (vrstevníků či pestřejšího věkového složení) nebo v institucích, které mají volnočasovou náplň. K takovým můžeme přiřadit:

1. občanská sdružení dětí a mládeže
2. občanská sdružení a jiné nevládní organizace, které pracují s dětmi a mládeží
3. tělocvičné spolky
4. školní družiny
5. školní kluby
6. střediska volného času (Základní umělecké školy, Domy dětí a mládeže,...)
7. komerční organizace – například sportovní či kulturní organizace²³

²¹ Volný čas a prevence u dětí a mládeže.. s 6. [cit. 2013-12-8]. Dostupný z www:

www.msmt.cz/uploads/soubory/prevence/olnycas.pdf

²² Tamtéž.

²³ Volný čas a prevence u dětí a mládeže.. s 11. [cit. 2013-12-8]. Dostupný z www:

[<www.msmt.cz/uploads/soubory/prevence/olnycas.pdf>](http://www.msmt.cz/uploads/soubory/prevence/olnycas.pdf)

Aktivní trávení volného času

Za aktivní trávení volného času považujeme takové, při kterém daný jedinec vyvídí sám určitou činnost, při které produkuje některé hodnoty. Jedinec se aktivně zabývá předmětem svého zájmu.²⁴

Pasivní trávení volného času

Pasivním trávením volného času rozumíme takové aktivity, při kterých se daný jedinec omezuje pouze na vnímání předmětu svého zájmu.²⁵

24 JANDOVÁ,P. MIČÍNOVÁ,V. VOJTKOVÁ,M. VTELENSKÁ,A. FARKAČ,J. Závěrečná zpráva z výzkumu Profesní a vzdělanostní orientace Téma: Zájmy, záliby a volný čas. [cit. 2013-11-26]. Dostupný z www: <http://samba.fsv.cuni.cz/~kuchar/Praktika/Priklad%20zpravy/Zajmy6.doc>

25 Tamtéž.

3.3 Vybrané organizované volnočasové aktivity pro studenty sš v Mikroregionu Bystřicko

3.3.1 Městská knihovna Bystřice nad Pernštejnem

První zmínky o veřejné knihovně jsou v roce 1865, kdy vznikl čtenářsko-pěvecký spolek "Věnava". V též roce je zřízena čítárna, pro kterou je předpláceno 11 titulů časopisů. Kromě časopisů vlastnil spolek také knihy, které darovali členové spolku a zámožnější občané města. Mezi jinými daroval v roce 1881 značnou část knih medik Fr. Veselý, pozdější lékař a budovatel lázní Luhačovice. Od roku 1950 byla knihovna profesionalizována. V období, kdy byla Bystřice nad Pernštejnem okresním městem, měla knihovna charakter okresního zařízení s metodickou působností pro MLK okresu. Po zániku okresu v roce 1960 se stala městskou a od roku 1969 střediskovou knihovnou. Zároveň se změnami funkce se měnil i zřizovatel. V roce 1980 byla knihovna zapojena do celookresního systému knihoven při OK Žďár nad Sázavou. Po jeho decentralizaci v roce 1992 se stalo zřizovatelem knihovny Město Bystřice nad Pernštejnem. Městská knihovna se za dobu svého trvání několikrát stěhovala, v roce 1985 se zástupci města rozhodli řešit umístění knihovny a dalších institucí výstavbou víceúčelové budovy a začátkem roku 1995 byla celá budova předána do užívání. Mimo knihovnu zde mají své sídlo hasiči, advokátní kancelář a několik firem.²⁶ Knihovnu pro dospělé, která sídlí v přízemí budovy s bezbariérovým přístupem navštěvují lidé od 15 let. Čtenáři zde mohou nalézt beletrie, naučnou literaturu, regionální literaturu a množství časopisů. Pro tyto účely je zde mimo absenční výpůjčky knih a periodik možnost využití čítárny. Pro lepší orientaci je knihovna vybavena online katalogem a jednotlivé tituly lze rezervovat přes internet. Funguje zde meziknihovní výpůjčka, která je pro studenty středních škol v Bystřici n.P. velmi přínosná. Stejně tak internetová studovna otevřená v roce 2000 zvýšila komfort vyhledávání informací pro studenty, kteří internet nemají doma, nebo chtějí některou seminární práci vypracovat přímo v knihovně, kde mají k dispozici množství pramenů, ze kterých mohou čerpat.

²⁶ Historie naší knihovny. [cit. 2014-01-01] Dostupné z www:
<<http://www.knihovna.bystricenp.cz/>>

Knihovna pořádá pro studenty SŠ a odborných učilišť přednášky, besedy a další akce. Oddělení pro dospělé v současné době aktivně využívá 221 čtenářů ve věku 15- 20 let.²⁷ Knihovna má ve své působnosti Místní knihovnu v obci Rovné a také 4 smluvní knihovny v Lísku, Písečném, Prosetíně a Ubušínku.²⁸

3.3.2 Česká obec sokolská

„Programem Sokola je vzájemně provázaný soubor sportovních, pohybových, kulturních a společenských aktivit, které se uskutečňují v tělocvičných jednotách. Činovníci, cvičitelé a trenéři sokolských tělocvičných jednot jsou nejen nositeli a organizátory sokolského tělovýchovného a sportovního programu, ale společně s ostatními členy vytvářejí společenské prostředí pro utváření mravního postoje sokolství, prostředí pro uchovávání sokolských idejí. Posláním ČOS je zvyšovat tělesnou zdatnost svých členů a vychovávat je k čestnému jednání v životě soukromém i veřejném, k národnostní, rasové a náboženské snášenlivosti, k demokracii a humanismu, k osobní skromnosti a ukázněnosti, k lásce k rodné zemi a úctě k duchovnímu dědictví našeho národa. Cílem činnosti ČOS je přispívat ke zvyšování duchovní, kulturní a fyzické úrovně naší demokratické společnosti prostřednictvím tělesné výchovy a sportu, výchovy k mravnosti, společenské a kulturní činnosti.“²⁹

V Mikroregionu Bystřicko jsou tři tělovýchovné jednoty – TJ Sokol Bystřice nad Pernštejnem, TJ Sokol Rožná a TJ Sokol Rozsochy. V dnešní podobě se primárně zabývají organizací sportovních volnočasových aktivit pro své členy. V Bystřici n.P. je to basketbal, kulturistika, nohejbal, stolní tenis, šerm, volejbal, windsurfing a házená. V Rozsochách tenis a v Rožné pak fotbal a tenis. V roce 2013 bylo pod TJ Sokol v Mikroregionu Bystřicko vedeno 31 členů v dorosteneckém věku. Účelem fungování jednotlivých TJ je vyplnit volný čas mládeže a vést ji k aktivnímu trávení volného času.³⁰

²⁷ Ústní sdělení paní Zdeňky Burianová, pracovnice oddělení pro dospělé Městské knihovny Bystřice n.P. ne 7.1.2014

²⁸ Základní informace. [cit. 2014-01-01] Dostupné z www:
<http://www.knihovna.bystricenp.cz/>

²⁹ Sokolská idea a program. [cit. 2013-10-10]. Dostupný z www:
<http://www.sokol-cos.cz/COS/testwww.nsf/pages/idea-a-program-310A>

³⁰ Odbor sporty- věkové kategorie. [cit. 2014-01-2]. Dostupný z www:
http://www.zupahavlickova.cz/seznamy/2013/sporty_vekove_kategorie.pdf

3.3.3 Dům dětí a mládeže Bystřice n.P.

Centrem Mikroregionu Bystřicko je město Bystřice nad Pernštejnem, kde se kumulují nabídky volnočasových aktivit pro cílovou skupinu. Organizací s dlouholetou tradicí, která poskytuje nejširší nabídku „kroužků“ je Dům dětí a mládeže v Bystřici nad Pernštejnem. Toto zařízení poskytuje volnočasové aktivity všem od předškolního věku do dospělosti. Největší část nabídky je ale orientována na žáky základních škol. Níže uvedené aktivity navštěvují také studenti ve věku 15- 20 let. Jednotlivé kroužky nejsou až na výjimky věkově ohraničeny, takže se v jednotlivých zájmových aktivitách mohou potkávat lidé různého věku. Při výběru volnočasové aktivity je zájemci vždy sděleno jaká věková struktura v dané aktivitě převažuje.³¹

Tab. 1 Zájmové útvary DDM Bystřice n.P., které navštěvuje mládež 15- 20 let

Zájmové útvary		
Estetika	Sport	technika
vaření	bossu	Elektronika
klavír	pilates	Hry na PC
Kreativní šperk	Aerobic	Uživatelé PC
Péče o koně	airsoft	Videotvorba
Keramika točení na kruhu	badminton	
šachy	fitball	
	Kruhový trénink	
	judo	
	Sebeobrana	
	Kick box	
	střelecký	
	basketbal	

Zdroj: Zájmové útvary. [cit. 2014-01-8]. Dostupný z www: < <http://ddmbystrice.webnode.cz/zajmove-utvary/> >

³¹ Ústní sdělení Ing. Karla Krongára, ředitele DDM dne 6.1.2014

3.3.4 Nadosah

Nízkoprahový klub Nadosah je zařízením pro děti a mládež Oblastní charity Žďár nad Sázavou. Projekt působí v Bystřici n.P. a je v dané oblasti jediný svého druhu. Nízkoprahový klub Nadosah je sociální službou pro cílovou skupinu mládeže ve věku 12-20 let kteří se právě nacházejí v Bystřici nad Pernštejnem a zažívají nepříznivé životní situace nebo jsou jimi ohroženi. Klub Nadosah nabízí svým uživatelům výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, pomáhá se zprostředkováním kontaktu se společenským prostředím, poskytuje sociálně terapeutické činnosti a volnočasové aktivity pro své uživatele. Je jednou z možností, jak může mládež v Bystřici n.P. trávit svůj volný čas. Mezi nabízenými aktivitami klubu najdeme stolní fotbálek, stolní tenis, deskové a stolní hry(osadníci s katanu, jungle speed, sázky a dostihy, karty, scrable, cluedo, monopoly...), boxovací pytel, šipky, breakdance, rap, beatbox, PC, fingerboarding. Mimo to klub pořádá různé jednorázové akce, např. kulinářská dílna, tvořivá dílna, filmaře, výjezdové akce, nocovky, koncerty aj. Prioritou klubu je informovat uživatele o možnostech řešení jejich problémů, zvýšení jejich samostatnosti, vytvoření prostředí pro otevřenou komunikaci o problémech uživatelů, podpora uživatelů v sociálním začlenění a mimo to i učení uživatele zacházet s volným časem v souladu s respektováním společenských norem.³²

Mimo to pořádá klub v rámci primární prevence přednášky na základních a středních školách, poskytuje službu Streetwork, kde pracuje s cílovou skupinou přímo v jejich přirozeném prostředí. Všechny tyto aktivity jsou poskytovány bezplatně, anonymně a nízkoprahově. Jsou tedy dostupné pro široké spektrum lidí a jsou jednou z možností bezpečného trávení volného času.³³

³² NZDM. [cit. 2013-12-20] Dostupný z www:

<<http://www.nadosah-nzdm.cz/cs/nzdm>>

³³ Ústní sdělení Bc. Veroniky Brychtové, externího lektora Nízkoprahového klubu Nadosah

3.3.5 Základní umělecká škola

ZUŠ v Bystřici nad Pernštejnem byla založena v roce 1956 jako Lidová škola umění. Základní umělecká škola se zaměřením na výuku hudebních, výtvarných a literárně-dramatických oborů a má dnes cca 500 žáků.

V hudebním oboru se vyučuje přípravná hudební výchova, hra na hudební nástroje – klávesové, smyčcové, strunné, dechové, bicí a lidové. Ve škole působí řada komorních souborů nejrůznějšího obsazení - akordeonový soubor, klarinetové trio a kvarteto, dechové kvarteto, Velký dechový orchestr a Orchestr Něhoslava Kyjovského, pěvecké sbory Pramínek, Pramen a Studánka.

Studium ve výtvarném oboru zahrnuje kresbu, malbu, grafiku, keramiku či kombinované techniky.

Nejdříve jsou žáci přijati do přípravného studia a až po jeho absolvování je možné postoupit do základního studia prvního a druhého stupně. Po jejich absolvování můžou žáci postoupit do studia s rozšířeným počtem hodin. Organizace a obsah výuky ZUŠ se řídí školním vzdělávacím programem (učebními plány a platnými učebními osnovami). K prezentaci výsledků škola organizuje veřejné koncerty hudebního oboru, a výstavy výtvarných prací. Žáci ZUŠ se pravidelně zúčastňují soutěží, přehlídek, festivalů a koncertních zájezdů doma i v zahraničí. Většina žáků nastupuje do přípravného studia na prvním stupni ZŠ a studium absolvují na střední škole. Stejně jako v Domě dětí a mládeže zde nejsou jednotlivé soubory rozlišovány dle věku ale zaměření žáků a studentů.³⁴

V Mikroregionu Bystřicko hraje v nabídce volnočasových aktivit největší roli DDM a ZUŠ v Bystřici nad Pernštejnem. Ty poskytují nejširší nabídku volnočasových aktivit pro studenty středních škol a mají i nejvyšší kapacitu. Proto jsou ve vysoké míře využívány a jejich obliba stále roste. Doplňkovými jsou pak aktivity, které nabízí Česká obec sokolská, která sice nemá tak širokou nabídku, zato její oddíly najdeme i v těch nejmenších obcích sledovaného mikroregionu. Z výše uvedeného je patrné, že

³⁴ Základní umělecká škola Bystřice nad Pernštejnem. [cit. 2013-12-21]. Dostupný z www: <http://www.zusbnp.cz/?utm_source=najisto.centrum.cz&utm_medium=referral>

v Mikroregionu Bystřicko jsou zastoupeny sportovní, kulturní, umělecké volnočasové aktivity doplněné nízkoprahovým zařízením. V jednotlivých menších obcích mikroregionu fungují místní sdružení, která se věnují oblíbeným aktivitám (např. spolek ochotníků v obci Vír).

4 VÝZKUMNÉ CÍLE A PŘEDPOKLADY

Cílem této bakalářské práce je zmapovat v Mikroregionu Bystřicko jak funguje vztah mezi volnočasovými aktivitami a "klienty" (studenty středních škol, jejich rodiče a vedením škol) a poukázat na to, jak středoškolští studenti dokáží reálně využívat volnočasových aktivit. V teoretické části bude krátce představen Mikroregion Bystřicko, vybrané volnočasové organizace a instituce v tomto mikroregionu působící a pojmy, které se váží na problematiku volného času. V části praktické bude zkoumat, jak studenti středních škol v tomto mikroregionu tráví svůj volný čas, jak široká nabídka volnočasových aktivit je jim předkládána, případně co by zmiňovaní studenti rádi doplnili do volnočasového portfolia daného mikroregionu. Šetření se bude týkat i vzahu rodičů k volnočasové aktivitě svého potomka. Výstupem pro praxi budou jednotlivá doporučení k propagační činnosti trávení volného času, k tvorbě nástrojů určených pro monitorování volnočasových potřeb potencionálních klientů. Součástí výstupu bude zhodnocení škály nabízených volnočasových aktivit v Mikroregionu Bystřicko.

Předpoklady:

P1: Studenti středních škol mikroregionu Bystřicko mají denně více než 3 hodiny volného času.

P2: Více než 50% studentů středních škol mikroregionu Bystřicko hodnotí kladně šíři nabídky volnočasových aktivit ve svém mikroregionu.

P3: Více než 50% studentů středních škol mikroregionu Bystřicko hodnotí negativně informovanost o volnočasových aktivitách ve svém regionu.

P4: Pro více než 75% studentů středních škol mikroregionu Bystřicko vzešel impuls k provozování dané aktivity od rodičů.

P5: Více než 85% studentů středních škol mikroregionu Bystřicko je ve svých volnočasových aktivitách podporováno rodiči.

5 METODIKA

Na základě prostudovaní odborné literatury jsem v teoretické části této bakalářské práce předložil základní pojmy týkající se dané volnočasové problematiky.

Za pomocí sekundární analýzy jsem z internetových stránek Mikroregionu Bystřicka³⁵ a Českého statistického úřadu³⁶ definoval celkový počet obyvatel Mikroregionu Bystřicko.

V této bakalářské práci byla pro výzkumnou část vybrána kvantitativní metoda výzkumu. Výzkumné šetření probíhalo na dvou středních školách daného mikroregionu:

- Gymnázium Bystřice nad Pernštejnem,
- Vyšší odborná škola a Střední odborná škola zemědělsko-technická Bystřice nad Pernštejnem.

Probíhalo způsobem dotazníkového šetření. Tohoto šetření se zúčastnili studenti výše jmenovaných škol ve věku od 15 – 22 let. V rámci tohoto šetření mne zajímalo kolik volného času tito studenti mají, jak svůj volný čas tráví, jaké aktivity jsou mezi mládeží oblíbené. Dále jak hodnotí šíři nabídky volnočasových aktivit, jaké aktivity jim coby případným klientům volnočasových organizací chybí, jestli je rodiče v jejich vybrané aktivitě podporují, případně jakým způsobem. Dotazníky zadávali ve svých školách instruovaní učitelé – na gymnáziu Mgr. Eva Musilová a na střední odborné škole Ing. Josef Jurnečka. Vyplněné dotazníky jsem zpracovával a výsledky zaznamenával do grafů v programu Microsoft office Excel 2003. Na základě získaných výsledků byly ověřeny stanovené předpoklady.

³⁵ Mikroregion Bystřicko. Dostupný z WWW: <http://www.bystricko.cz/>

³⁶ Český statistický úřad. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/>

Časový harmonogram tvorby bakalářské práce

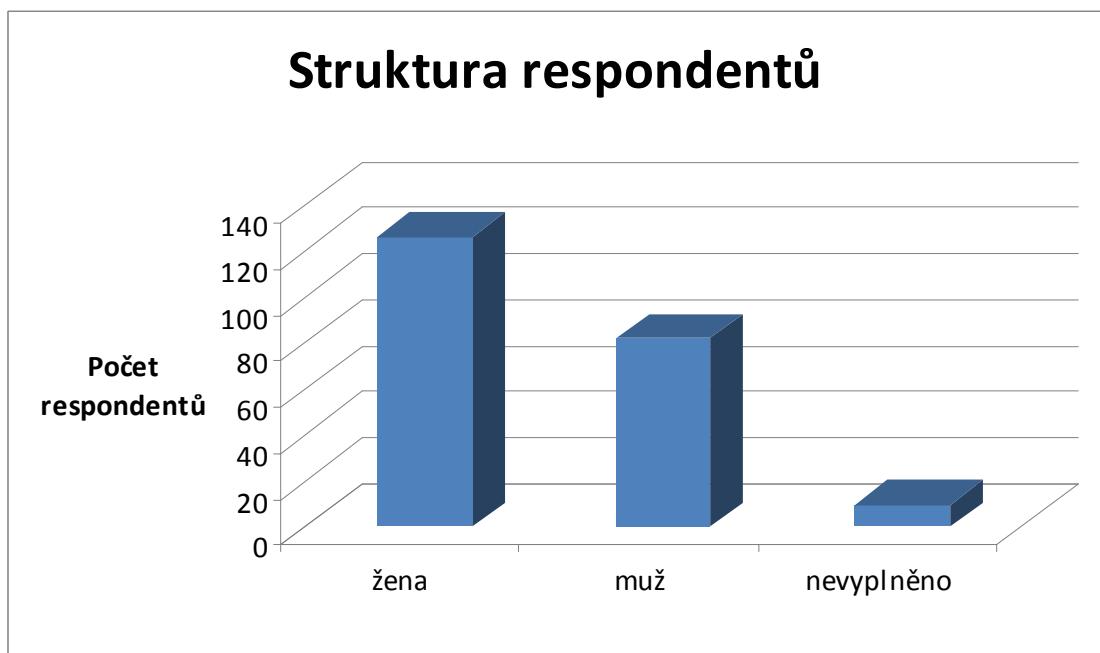
Květen 2013 – Červenec 2013	Prostudování literatury vázané na dané téma (odborné), výběr relevantních zdrojů.
Srpen 2013 - Říjen 2013	Tvorba dotazníku, zadávání dotazníku cílové skupině, vyhodnocení vyplněných dotazníků.
Říjen 2013- Leden 2014	Tvorba vlastního textu a následný tisk dokumentu.

6 VÝSLEDKY

Souhrn rozdaných dotazníků činí 218 kusů. Tyto dotazníky byly distribuovány mezi studenty středních škol v Mikroregionu Bystřicko. Dotazníky k vyplnění byly předány vyučujícím do jednotlivých tříd. Učitelé byli řádně seznámeni s účelem dotazníku a byli instruováni k jeho zadávání a sběru.

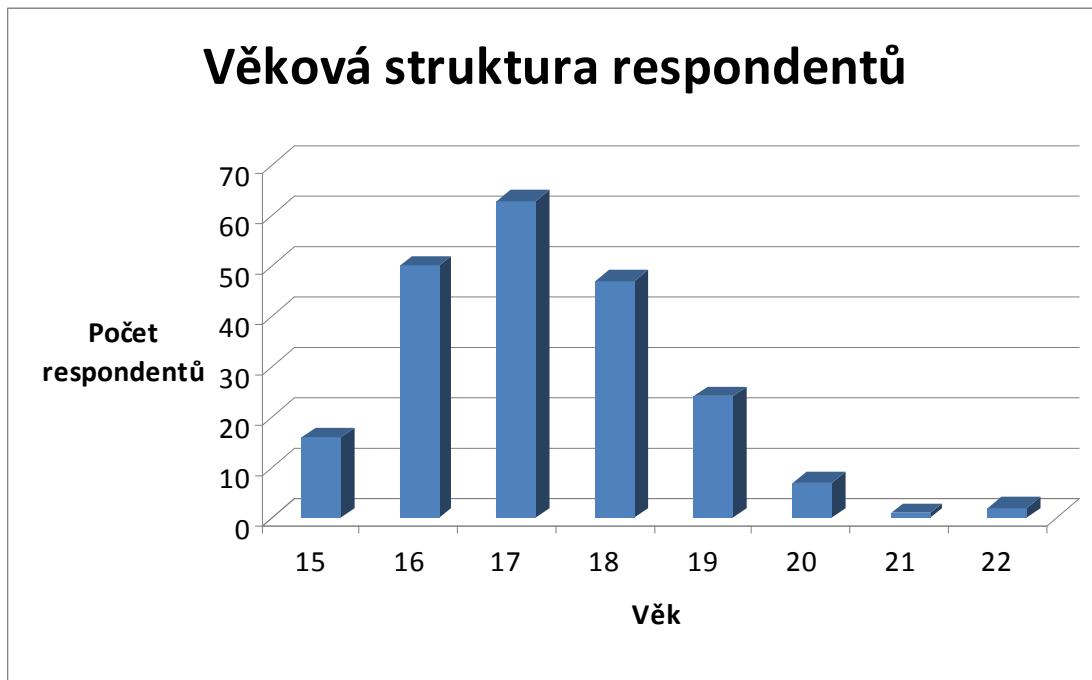
Návratnost vyplněných dotazníků byla 95,4% , výzkum je tedy vyhodnocen ze vzorku 208 respondentů.

Graf 1: Struktura respondentů

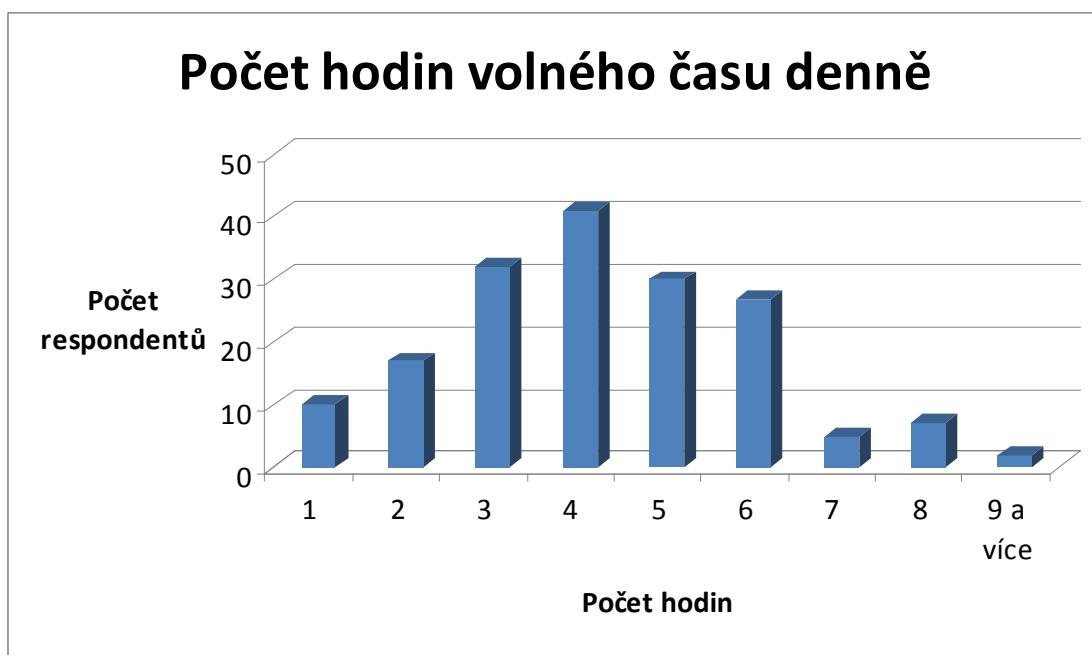
Dotazníkového šetření se zúčastnilo 60,5% žen a 39,5% mužů.

Graf 2: Věková struktura respondentů

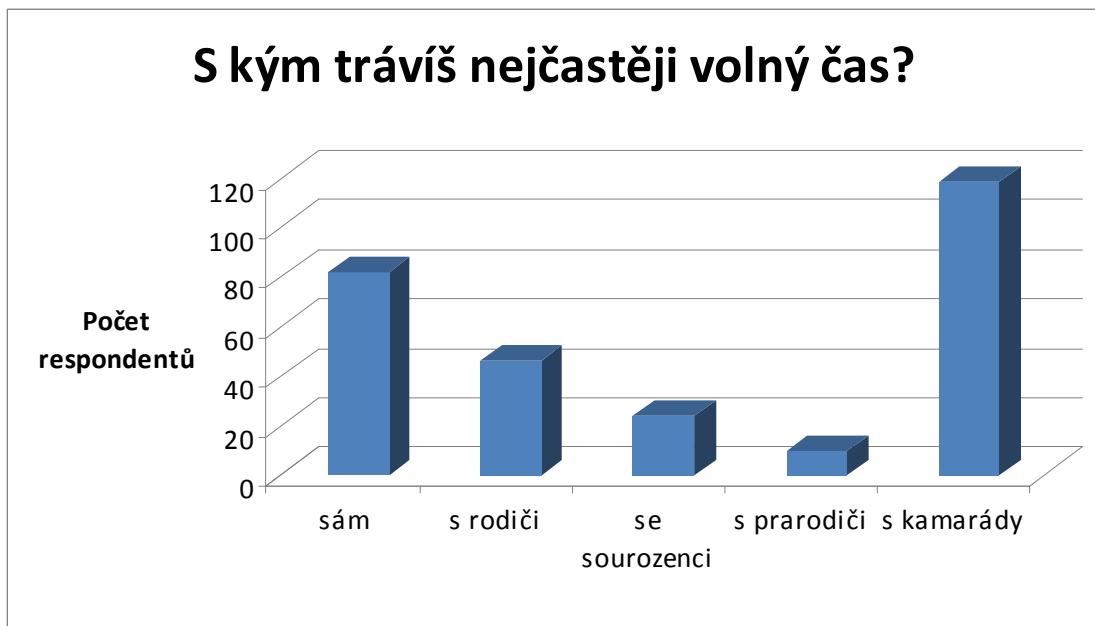
Nejvíce respondentů tohoto výzkumu ve věku 17, 18 a 16 let.

Graf 3: Počet hodin volného času denně

Z odpovědí respondentů vyplynulo, že většina respondentů má denně 3 a více hodin volného času. Průměrně je to pak 4,2 hodiny volného času denně.

Graf 4: S kým trávíš nejčastěji volný čas?

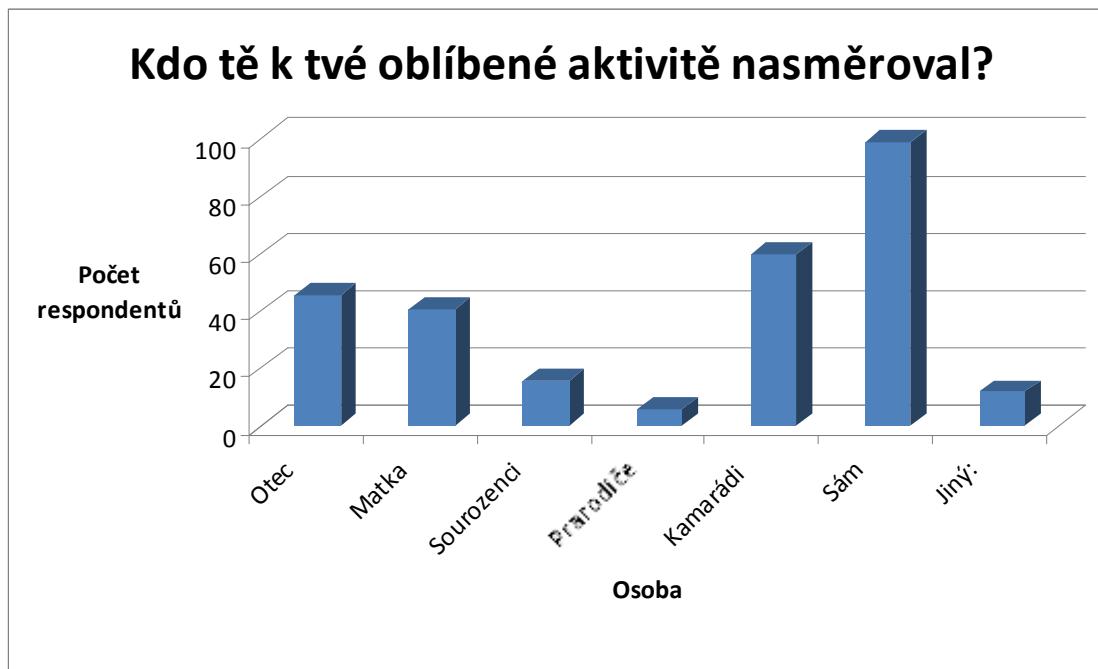
Z grafu 4 vyplývá, že mládež tráví nejraději volný čas s kamarády (56,7%) nebo sami (39,4%).

Graf 5: Obliba volnočasových aktivit

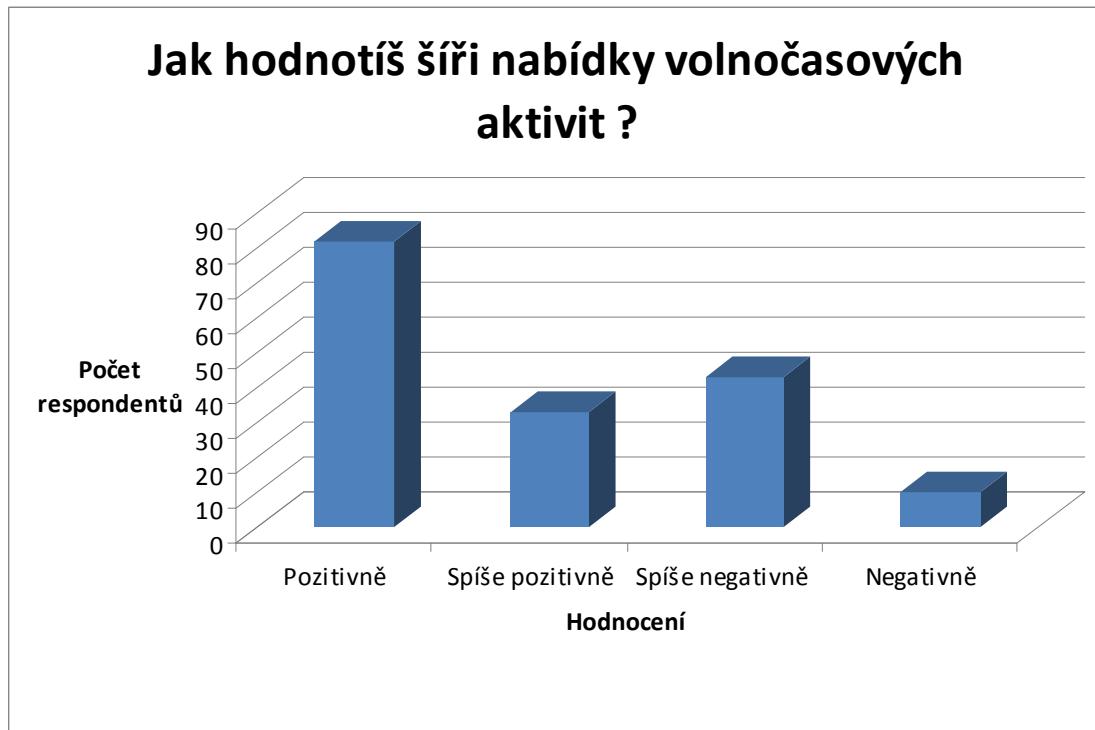
V páté otázce nejvíce respondentů vyjádřilo oblibu v poslechu hudby, následovalo posezení s přáteli a brouzdání po internetu. Jednotlivým aktivitám respondenti připisovali známky jako ve škole. Nejoblíbenější aktivitou je tedy ta, která má v grafu nejnižší hodnotu.

Graf 6: Kdo tě k tvé oblíbené aktivitě nasměroval?

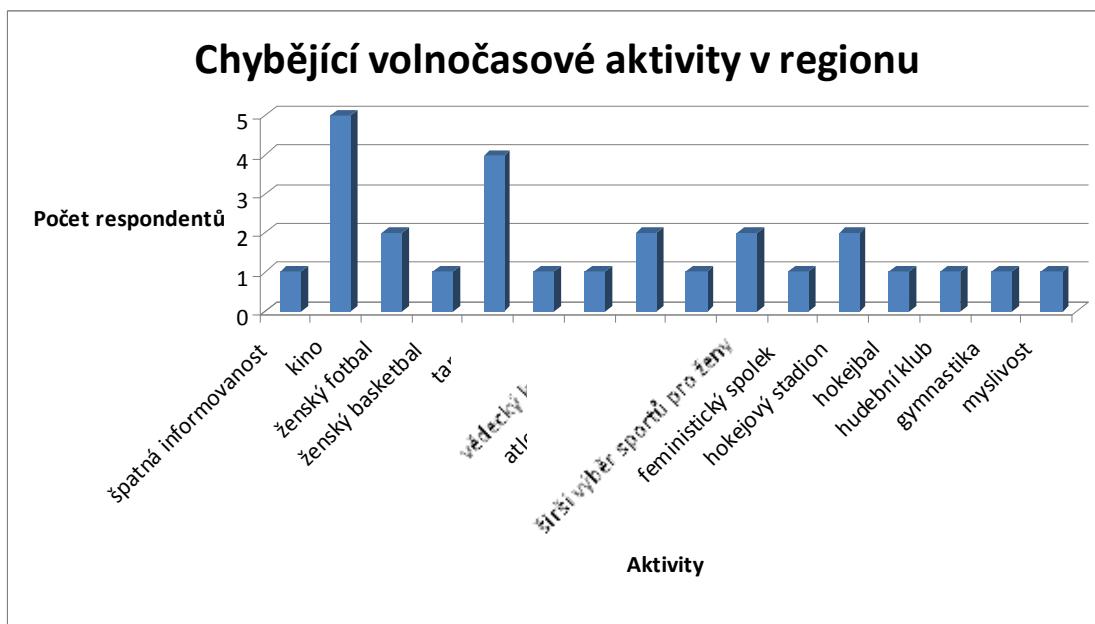
Z odpovědí na otázku číslo 6 je patrné, že největší vliv na výběr volnočasové aktivity u zkoumaného vzorku respondentů má zájem respondenta (47,6%) jako takového o danou aktivitu a 28,8% respondentů ovlivnili při výběru volnočasové aktivity kamarádi. Nejmenší vliv na mládež při volbě způsobu trávení volného času mají prarodiče. V kategorii „někdo jiný“ se v dotazníkovém šetření objevil například učitel, ostatní členové širší rodiny nebo pes.

Graf 7: Jak hodnotíš šíři nabídky volnočasových aktivit?

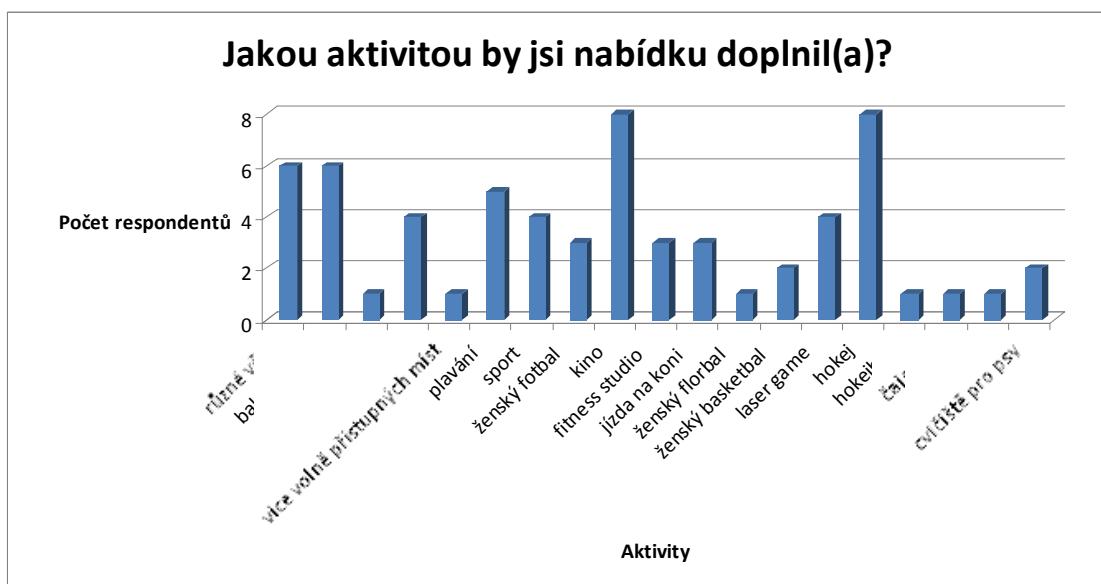
Z odpovědí v otázce hodnocení šíře volnočasových aktivit pro cílovou skupinu mládeže vyplývá, že 39,4% je s nabídkou spokojená, kdežto 4,8% respondentů hodnotí nabídku volnočasových aktivit negativně. 15,9% respondentů je s nabídkou spíše spokojeno, ale některé aktivity jim v regionu chybí. K této problematice se vztahuje následující graf.

Graf 8: Chybějící volnočasové aktivity v regionu

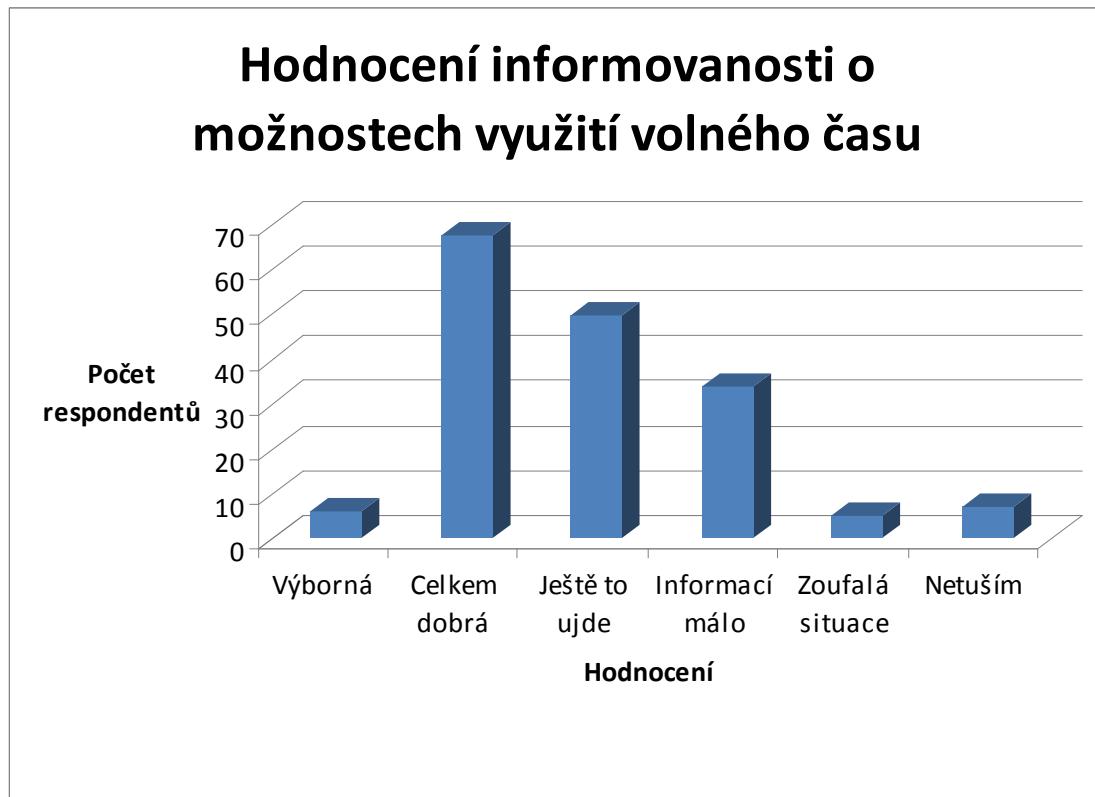
Respondentům v nabídce volnočasových aktivit v mikroregionu chybí nejvíce kino, které by uvítalo 18,5 % respondentů, kteří se vyjádřili k této otázce. Další postrádanou zábavou mládeže je podle výsledků tanec, který by ocenilo 14,8% respondentů, kteří odpověděli na tuto otázku.

Graf 9: Jakou aktivitou by jsi nabídku doplnil(a)?

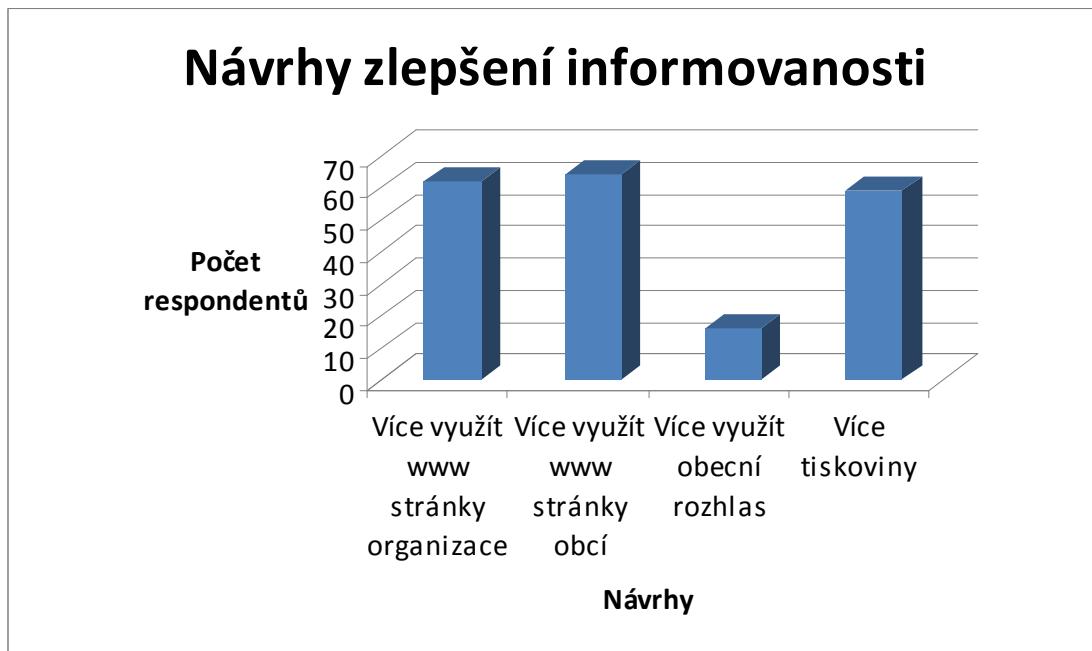
Otázka 8 byla v dotazníku zaměřena přímo nato, jakou aktivitou by respondent (ka) nabídku volnočasových aktivit v regionu doplnila. Stejně jako v otázce číslo 7 – Jak hodnotíš šíři nabídky volnočasových aktivit v Mikroregionu Bystřicko, uvedlo nejvíce respondentů absenci kina (12,5%), stejně procento získal i hokej a následoval jej tanec (9,4%).

Graf 10: Hodnocení informovanosti o možnostech využití volného času

Otázka číslo 9 směřovala k ohodnocení informovanosti o možnostech využití volného času ve sledovaném mikroregionu. 32,7% respondentů má za to, že informovanost o volnočasových aktivitách je celkem dobrá nebo ujde (24,0%). 16,3% respondentů má za to, že informací je málo. Zbylí respondenti mají za to, že situace je zoufalá (2,4%) nebo naopak informovanost považují za výbornou (2,9%).

Graf 11 Návrhy na zlepšení informovanosti

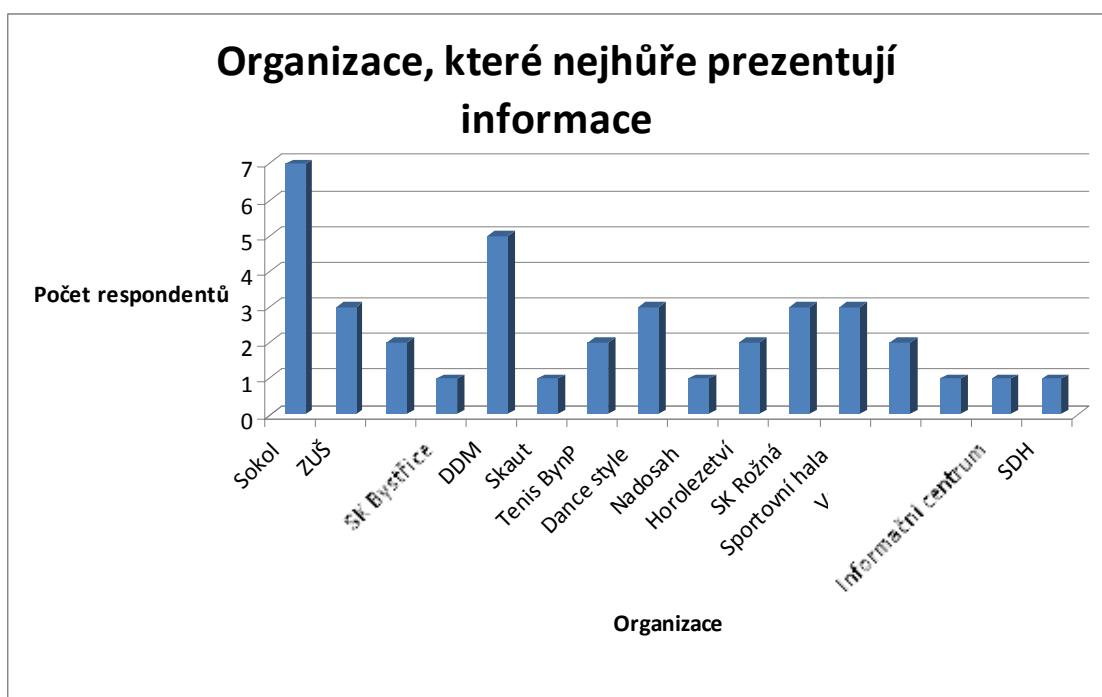
Z výzkumu vyplývá, že nejvíce respondentů by uvítalo více informací o volnočasových aktivitách na internetových stránkách jednotlivých obcí mikroregionu a následně více informací na stránkách jednotlivých organizací mikroregionu, které se věnují volnočasovým aktivitám.

Graf 12: Organizace, které nejlépe prezentují informace

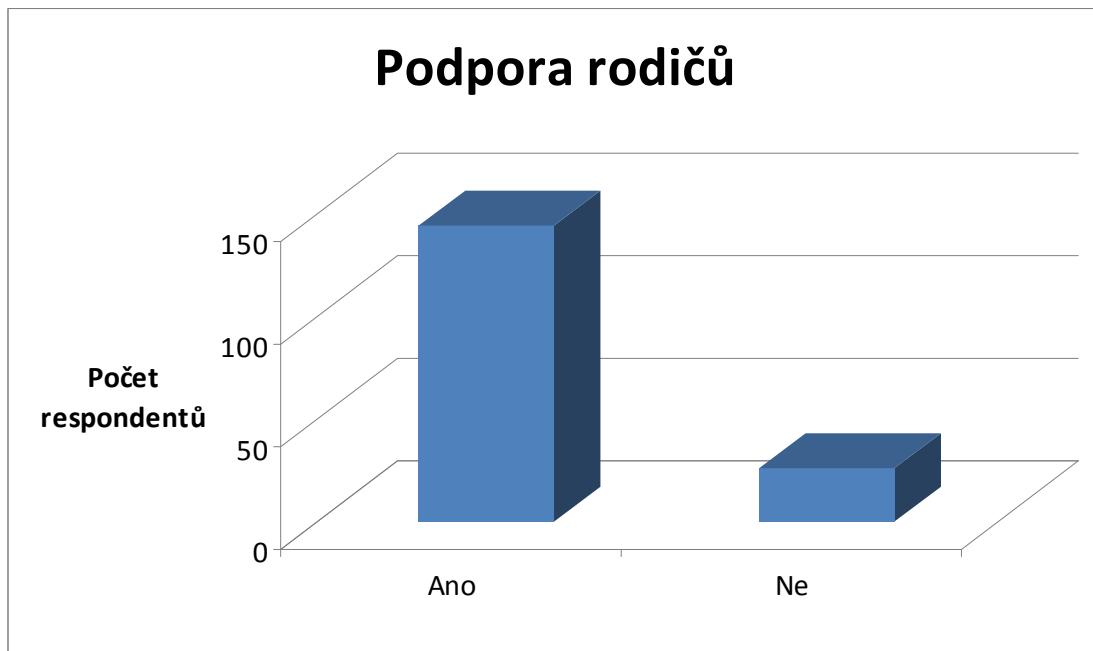
Dle respondentů nejlépe prezentují nabídku aktivit Základní umělecká škola v Bystřici n.P., kde je výčet jednotlivých aktivit, jednotlivé akce ZUŠ a také jasně definovaný průběh studia jednotlivých oborů. Dále je velmi dobře hodnocena prezentace Sportovního klubu Bystřice n.P. Velké množství spolků a volnočasových klubů má dle respondentů nedostatečnou prezentaci informací o své činnosti a nabídce aktivit.

Graf 13: Organizace, které nejhůře prezentují informace

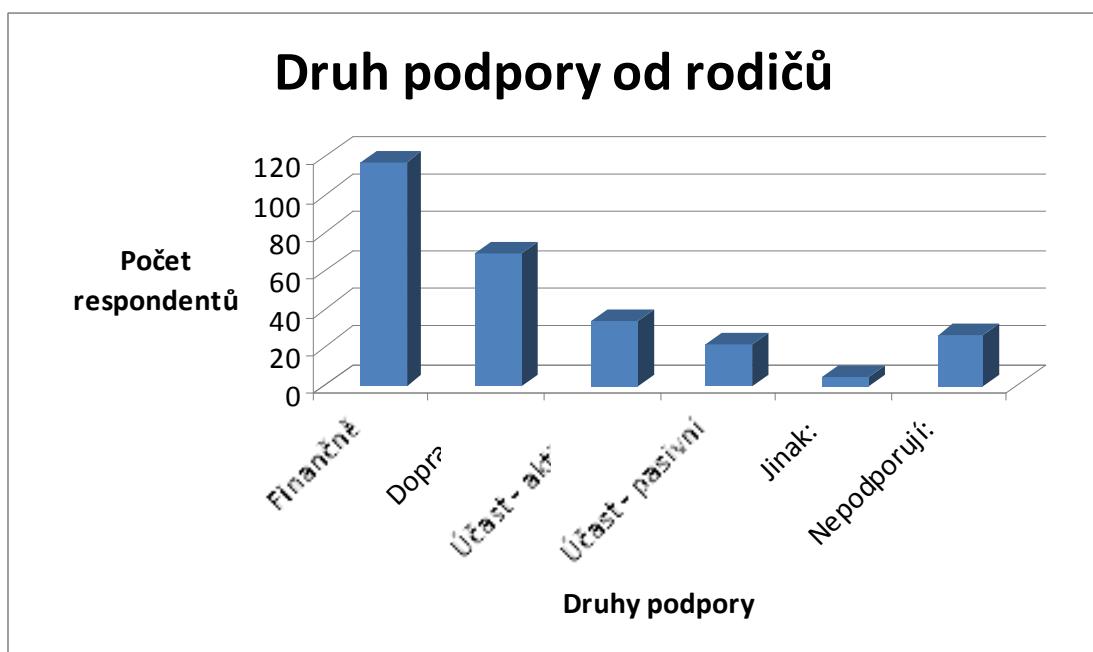
Naopak mezi za nejhorší je považována prezentace České obce sokolské. Tato organizace má centrální www stránky. Jednotlivé tělovýchovné jednoty informace neposkytují vůbec nebo velmi sporé. Tělovýchovné jednoty spoléhají většinou na své členy, kteří informaci o svém koníčku šíří mezi známé a na vývěsky u obecních úřadů v daných obcích.

Graf 14: Podpora rodičů

Ačkoli 47,6% respondentů uvedlo, že k volnočasové aktivitě jej vedl osobní zájem nebo kamarádi (28,8%), cítí 69,7% respondentů podporu rodičů v jejich zájmu.

Graf 15: Druh podpory od rodičů

Nejvíce se podpora rodičů v zájmových aktivitách dětí promítá ve finanční stránce volnočasové aktivity. V této oblasti odporují rodiče 56,3% respondentů. Na druhém místě uvedli respondenti dopravu na volnočasovou aktivitu (33,2%). 12,5%

respondentů uvedlo, že je rodiče v jejich zájmech nepodporují. Aktivně či pasivně se do volnočasové aktivity svých dětí zapojuje 26,9% rodičů.

7 DISKUZE

7.1 Diskuze k předpokladu P1:

P1: Studenti středních škol mikroregionu Bystřicko mají denně více než 3 hodiny volného času.

Z odpovědí respondentů vyplynulo, že většina respondentů má denně 3 a více hodin volného času. Průměrně je to pak 4,2 hodiny volného času denně. Předpoklad P1 se potvrdil.

7.2 Diskuze k předpokladu P2:

P2: Více než 50% studentů středních škol mikroregionu Bystřicko hodnotí kladně šíři nabídky volnočasových aktivit ve svém mikroregionu.

Z odpovědí v otázce 7 v dotazníkovém šetření - hodnocení šíře volnočasových aktivit pro cílovou skupinu mládeže vyplývá, že 39,4% je s nabídkou spokojená, kdežto 4,8% respondentů hodnotí nabídku volnočasových aktivit negativně. 15,9% respondentů je s nabídkou spíše spokojeno, ale některé aktivity jim v regionu chybí. 55,3% respondentů je s nabídkou aktivit spokojeno nebo spíše spokojeno, předpoklad se tedy potvrdil. Respondentům ale v nabídce volnočasových aktivit v mikroregionu chybí kino, které by uvítalo 18,5 % respondentů, kteří se vyjádřili k této otázce. Další postrádanou zábavou mládeže je podle výsledků tanec, který by ocenilo 14,8% respondentů, kteří odpověděli na tuto otázku.

Město Bystřice n.P. řeší poptávku po kině Kinokavárnou, kde v místním Kulturním domě probíhá v pravidelných intervalech promítání filmů. Kino je ale v provozu pouze zhruba 1x měsíčně a to vždy s promítáním jednoho filmu v jednom čase promítání. Promítání je spojeno s možností občerstvení v místní restauraci a tento způsob mládeži v mikroregionu dle výsledků výzkumu nevyhovuje nebo toto řešení za kino nepovažují. Nejbližší možnosti, kde mládež mikroregionu může navštívit kino je Nové Město n.M. (15 km), Žďár n.S. (28 km) s nepravidelným promítáním a dále 50 km vzdálené Brno s větším množstvím kin a výběrem filmů.

Mládeži v mikroregionu chybí možnost hry ledního hokeje. Město Bystřice n.P. již zahájilo přípravu na stavbu zimního stadionu. Poptávku po taneční volnočasové aktivitě prozatím uspokojují lekce zumby, břišních tanců a aerobiku. Mimo to jsou v Bystřici n.P. pořádány taneční kurzy jak pro mládež ta pro dospělé, kam se mohou přihlásit i absolventi kurzu pro mládež. Nabídka výuky moderních či latinskoamerických tanců ale v nabídce volnočasových aktivit mikroregionu prozatím chybí.

7.3 Diskuze k předpokladu P3:

P3: Více než 50% studentů středních škol mikroregionu Bystřicko hodnotí negativně informovanost o volnočasových aktivitách ve svém regionu.

Otázka číslo 9 v dotazníkovém šetření směřovala k ohodnocení informovanosti o možnostech využití volného času ve sledovaném mikroregionu. 32,7% respondentů má za to, že informovanost o volnočasových aktivitách je celkem dobrá nebo ujde (24,0%). 16,3% respondentů má za to, že informací je málo. Zbylí respondenti mají za to, že situace je zoufalá (2,4%) nebo naopak informovanost považují za výbornou (2,9%).

Celkem 59,6% respondentů má za to, že informovanost o volnočasových aktivitách v mikroregionu je celkem dobrá, ujde nebo ji považuje za výbornou. Předpoklad P3 se tedy nepotvrdil.

Z výzkumu vyplývá, že nejvíce respondentů by uvítalo více informací o volnočasových aktivitách na internetových stránkách jednotlivých obcí mikroregionu a následně více informací na stránkách jednotlivých organizací mikroregionu, které se věnují volnočasovým aktivitám.

Nejlépe dle respondentů prezentují nabídku aktivit Základní umělecká škola v Bystřici n.P., kde je výčet jednotlivých aktivit, jednotlivé akce ZUŠ a také jasně definovaný průběh studia jednotlivých oborů. Dále je velmi dobře hodnocena prezentace Sportovního klubu Bystřice n.P.

Naopak mezi za nejhorší je považována prezentace České obce sokolské. Tato organizace má centrální www stránky. Jednotlivé tělovýchovné jednoty informace neposkytují vůbec nebo velmi sporé. Tělovýchovné jednoty spoléhají většinou na své

členy, kteří informaci o svém koníčku šíří mezi známé a na vývěsky u obecních úřadů v daných obcích.

7.4 Diskuze k předpokladu P4:

P4: Pro více než 75% studentů středních škol mikroregionu Bystřicko vzešel impuls k provozování dané aktivity od rodičů.

Z odpovědí je patrné, že největší vliv na výběr volnočasové aktivity u zkoumaného vzorku respondentů má zájem respondenta jako takového (47,6%) o danou aktivitu a 28,8% respondentů ovlivnili při výběru volnočasové aktivity kamarádi. Otec (22,1%) a matka (19,7%) nehrají dle respondentů tak vysokou roli při výběru volnočasových aktivit mládeže. Více dají v tomto věku na své vrstevníky.

Otázkou zůstává, do jaké míry v odpovědi respondentů, že si danou aktivitu našli sami hraje roli výchova a vedení rodičů k dané oblasti. Ale to je již předmětem jiného výzkumu. Dle odpovědí respondentů se ale předpoklad P4 nepotvrdil.

7.5 Diskuze k předpokladu P5:

P5: Více než 85% studentů středních škol mikroregionu Bystřicko je ve svých volnočasových aktivitách podporováno rodiči.

Ačkoli 47,6% respondentů uvedlo, že k volnočasové aktivitě jej vedl osobní zájem nebo kamarádi (28,8%), cítí 69,7% respondentů podporu rodičů v jejich zájmu.

Nejvíce se podpora rodičů v zájmových aktivitách dětí promítá ve finanční stránce volnočasové aktivity. V této oblasti odporují rodiče 56,3% respondentů. Na druhém místě uvedli respondenti dopravu na volnočasovou aktivitu (33,2%). 12,5% respondentů uvedlo, že je rodiče v jejich zájmech nepodporují. Aktivně či pasivně se do volnočasové aktivity svých dětí zapojuje 26,9% rodičů.

Míra podpory rodičů je nižší než předpokládaný stav, předpoklad P5 se nepotvrdil.

8 ZÁVĚR

Na základě dotazníkového šetření provedeného na středních školách v Mikroregionu Bystřicko jsem získal cenné informace o způsobu trávení volného času mládeže ve sledovaném regionu, jejích prioritách ve volbě svých volnočasových aktivit i pohled na prezentaci a propagaci jednotlivých poskytovatelů. Na základě vyhodnocení vyplněných dotazníků je zřejmé, že mládež ve sledovaném regionu má dostatek volného času a to v průměru 4,2 hodiny denně, ve kterých se mohou věnovat různým volnočasovým aktivitám. Nabídku sledovaného mikroregionu hodnotí kladně 55,3% respondentů. Svůj volný čas tráví nejraději s kamarády a mezi nejoblíbenější volnočasové aktivity mládeže ve sledovaném mikroregionu patří poslech hudby, posezení s přáteli a brouzdání po internetu. Nejvíce pak mládeži v mikroregionu chybí kino a taneční volnočasová aktivity. 47,6 % respondentů cítí podporu ze strany rodičů při realizaci svých volnočasových aktivit a to hlavně finanční.

Stálicí v poskytování volnočasových aktivit jsou v Mikroregionu Bystřicko Základní umělecká škola a Dům dětí a mládeže. Ty nabízejí velké množství volnočasových aktivit.

Na propagaci dle respondentů dbá Sportovní klub Bystřice n.P. a Základní umělecká škola. Oproti tomu Dům dětí a mládeže, Česká obec sokolská a menší spolky s místní působností nepropagují své služby vůbec nebo velmi omezeně.

Cílem této bakalářské práce bylo zmapovat v Mikroregionu Bystřicko fungování vztahu mezi volnočasovými aktivitami a "klienty" (studenty středních škol, jejich rodiče a vedením škol) a poukázat na to, jak středoškolští studenti dokážou reálně využívat volnočasových aktivit. Z výzkumu vyplývá, že mládež v Mikroregionu Bystřicko využívá nabízené volnočasové aktivity ve svém regionu. Respondenti v rámci dotazníkového šetření vyjádřili potřebu Kina a prostoru pro hru hokeje. Oba požadavky již město řeší at' již kinokavárnou nebo přípravou výstavby hokejové haly. Šíře nabídky je pro nadpoloviční většinu uspokojivá.

V této bakalářské práci bylo stanoveno 5 předpokladů, 3 z nich se nepotvrdily.

Z tohoto vyplývá, že mládež v Mikroregionu Bystřicko má dostatek volného času (více jak 3 h denně), nabídku volnočasových aktivit a informovanost o ní hodnotí kladně. Na výběr aktivity měl největší vliv zájem samotného respondenta, rodiče ve

výběru aktivity nehrájí tak důležitou roli jako kamarádi. Avšak 69,7% respondentů cítí podporu ze strany rodičů.

Výzkum a výsledky této bakalářské práce můžou být použity jako podklad pro rozšíření volnočasových aktivit v Mikroregionu Bystřicko. Výsledky o spokojenosti s propagací jednotlivých poskytovatelů mohou být impulsem pro změnu propagace jednotlivých služeb.

9 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. BOLDIŠ, Petr. *Bibliografické citace dokumentu podle CSN ISO 690 a CSN ISO 690-2: Část 2 – Modely a příklady citací u jednotlivých typů dokumentu*. Verze 3.0 (2004). c 1999–2004, poslední aktualizace 11. 11. 2004.[cit. 2013-11-06]. Dostupný z WWW:
[<http://www.boldis.cz/citace/citace2.ps>](http://www.boldis.cz/citace/citace2.ps).
[<http://www.boldis.cz/citace/citace2.pdf>](http://www.boldis.cz/citace/citace2.pdf).
2. BOLDIŠ, Petr. *Bibliografické citace dokumentu podle CSN ISO 690 a CSN ISO 690-2: Cást 1 – Citace: metodika a obecná pravidla*. Verze 3.3. c 1999–2004, poslední aktualizace 11.11. 2004. [cit. 2013-11-06]. Dostupný z WWW:
[<http://www.boldis.cz/citace/citace1.ps>](http://www.boldis.cz/citace/citace1.ps).
[<http://www.boldis.cz/citace/citace1.pdf>](http://www.boldis.cz/citace/citace1.pdf).
3. Český statistický úřad. Dostupný na WWW:
www.czso.cz
4. Historie mikroregionu, poslední aktualizace 8.6. 2013. [cit. 2013-11-20].Dostupný z WWW: <http://www.bystricko.cz/historie-mikroregionu/>
5. Historie naší knihovny. [cit. 2014 -01-01]Dostupné z www:
<http://www.knihovna.bystricenp.cz/>
6. HOFBAUER, B. Děti, mládež a volný čas. Praha. Portál. 2004. s 16.
ISBN 80-7178-927-5
7. Charakteristika Mikroregionu Bystřicko, poslední aktualizace 8.9.2013. [cit. 2013-12-07].Dostupný z WWW: < <http://www.bystricko.cz/charakteristika-mikroregionu-bystricko/>>

8. JANDOVÁ,P. MIČÍNOVÁ,V. VOJTKOVÁ,M. VTELENSKÁ,A. FARKAČ,J.
Závěrečná zpráva z výzkumu Profesní a vzdělanostní orientace Téma: Zájmy,
záliby a volný čas. [cit. 2013-11-26]. Dostupný z www:
<http://samba.fsv.cuni.cz/~kuchar/Praktika/Priklad%20zpravy/Zajmy6.doc>
9. JURMAN,H.Bystřicko Turisticko-vlastivědný průvodce obcemi a jejich
okolím.2.rozšířené vydání.Tišnov.Sursum.2000.318 s .ISBN 80-55799-53-7
10. KOZLOVÁ,L.KUBELOVÁ,V. Jak psát bakalářskou a diplomovou práci.
2.vydání. České Budějovice. ZSF Jihočeská Univerzita. 2009.
ISBN 978-80-7394-155-0.
11. KRAUS, B. Základy sociální pedagogiky. Praha. Portál. 2008. 215s.
ISBN 978-80-7367-383-3
12. Mapa působnosti. [cit. 2014-1-4]. Dostupný z www:
<<http://www.bystricko.cz/mapa-pusobnosti/>>
13. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a
studentů ve školách a školských zařízeních. č.j. 21291/2010-28. [cit. 2013-11-8].
Dostupný z www: <http://www.prevence-praha.cz/attachments/article/123/Metodicke%20doporuceni%20k%20primarni%20>
14. Mikroregion Bystřicko. Dostupný z WWW: <http://www.bystricko.cz/>
15. NZDM. [cit. 2013-12-20]Dostupný z www:
<<http://www.nadosah-nzdm.cz/cs/nzdm>>
16. Odbor sporty- věkové kategorie. [cit. 2014-01-2]. Dostupný z www:
<http://www.zupahavlickova.cz/seznamy/2013/sporty_vekove_kategorie.pdf>

17. Organizační struktura Mikroregionu Bystřicko, poslední aktualizace 19.11.2010.
[cit. 2013-12-07]. Dostupný z WWW:
<<http://www.bystricko.cz/charakteristika-mikroregionu-bystricko/>>
18. PÁVKOVÁ, Jiřina. Pedagogika volného času. Vyd. 3. Praha: Portál, 2002, s 32
ISBN 80-717-8711-6.
19. Primární prevence. Poslední aktualizace 28.2.2006. [cit. 2013-11-8]. Dostupný
z www: <<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/70/154/Rizikove-chovani>>
20. PRŮCHA,J.WALTEROVÁ, E. MAREŠ, J. Pedagogický slovník
Praha:Portál.2009.328s. ISBN 80-7178-252-1
21. První videoprůvodce republikou. [cit. 2014-1-4]. Dostupný z www:
<http://www.aspida.cz/galery/foto_11031.jpg>
22. Sokolská idea a program. [cit. 2013-10-10]. Dostupný z www:
<<http://www.sokol-cos.cz/COS/testwww.nsf/pages/idea-a-program-310A>>
23. Ústní sdělení Ing. Karla Krongráfa, ředitele DDM dne 6.1.2014
24. Ústní sdělení Bc. Veroniky Brychtové, externího lektora Nízkoprahového klubu
Nadosah
25. Ústní sdělení paní Zdeňky Burianová, pracovnice oddělení pro dospělé Městské
knihovny;Bystřice n.P. ne 7.1.2014
26. VÁŽANSKÝ, M., SMÉKAL, V. Základy pedagogiky volného času. Brno.
Nakladatelství Paido. 1995. 176s. ISBN 80-901737-9-9
27. Volný čas a prevence u dětí a mládeže. [cit. 2013-12-8]. Dostupný z www:
www.msmt.cz/uploads/soubory/prevence/olnycas.pdf

28. Zájmové útvary. [cit. 2014-01-8]. Dostupný z www: <
<http://ddmbystrice.webnode.cz/zajmove-utvary/> >
29. Základní informace. [cit. 2014-01-01] Dostupné z www:
<http://www.knihovna.bystricenp.cz/>
30. Základní umělecká škola Bystřice nad Pernštejnem. [cit. 2013-12-21]. Dostupný z www:
<http://www.zusbnp.cz/?utm_source=najisto.centrum.cz&utm_medium=referral>

10 SEZNAM ZKRATEK

ELRA – Evropská asociace volného času a rekreace

DDM – Dům dětí a mládeže

ZUŠ – Základní umělecká škola

SŠ – Střední škola

11 SEZNAM PŘÍLOH

Mapa 1: Poloha města Bystřice nad Pernštejnem v rámci ČR

Mapa 2: Mikroregion Bystřicko

Dotazník volnočasových aktivit studentů středních škol

12 PŘÍLOHY

Mapa 1: Poloha města Bystřice nad Pernštejnem v rámci ČR

Zdroj: První videoprůvodce republikou. [cit. 2014-1-4]. Dostupný z www:
< http://www.aspida.cz/galerky/foto_11031.jpg >

Mapa 2: Mikroregion Bystřicko

Zdroj: Mapa působnosti. [cit. 2014-1-4]. Dostupný z www:
<<http://www.bystricko.cz/mapa-pusobnosti/>>

DOTAZNÍK VOLNOČASOVÝCH AKTIVIT STUDENTŮ STŘEDNÍCH ŠKOL

Dobrý den,

jsem studentem Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity a chtěl bych tě touto cestou požádat o vyplnění tohoto dotazníku. Tvé odpovědi se stanou podkladem pro praktickou část mé bakalářské práce.

Chci tě tímto ujistit, že odpovědi jsou zcela anonymní.

Předem ti děkuji za pravdivé a úplné vyplnění tohoto dokumentu.

Mgr. Karel Beran

1. Věk:

2. Pohlaví:

- ŽENA
 MUŽ

3. Kolik hodin volného času zhruba denně máš? (zaškrtni)

☐ 0	☐ 3	☐ 6	☐ 9 a více
☐ 1	☐ 4	☐ 7	
☐ 2	☐ 5	☐ 8	

4. S kým volný čas nejčastěji trávíš? (zaškrtni):

☐ Sám	☐ S prarodiči
☐ S rodiči	☐ S kamarády
☐ Se sourozenci	

5. Jakou aktivitou nejraději trávíš volný čas? (oznámkuj 1–5, 1 = nejraději, 5 = vůbec ne)

Činnost	Známka	Činnost	Známka
Sport		Činnost ve výtvarných kroužcích	
Četba knihy (časopisu)			
Sledování televize		Společnou aktivitou s rodiči	
Hraní na PC		"Nicnedělání"	
Procházka		Posezení s přáteli	
Brouzdání po internetu		Poslech hudby	
Hra na hudební nástroj		Schůzka s partnerem	
Studium, mimoškolní vzdělávání		Péče o zevnějšek	
Sledování filmu na PC			

6. Kdo tě k tvé oblíbené aktivitě nasměroval? (zaškrtni, případně vyplň)

☐ Otec	☐ Kamarádi
☐ Matka	☐ Sám
☐ Sourozenci	☐ Někdo jiný:
☐ Prarodiče	

7. Jak hodnotíš šíři nabídky volnočasových aktivit v Mikroregionu Bystřicko?

- (zaškrtni, případně doplň)
☐ Pozitivně, aktivit je na výběr dostatek.	
☐ Spíše pozitivně, ale chybí mi tu	☐ Spíše negativně, nabídka je slabá.
	☐ Negativně, nic tu není.

8. Jakou aktivitou by si nabídku doplnil(a)? (zaškrtni, případně doplň)

☐ Žádnou, je dostačující.	
☐ Doplnil(a) bych:	

9. Jak hodnotíš informovanost o možnostech využití volného času ve svém mikroregionu? (zaškrtni)

☐ Výborná	☐ Ještě to ujde,	☐ Nevím, netuším kde informace hledat.
☐ Celkem dobrá.	☐ Informací je málo.	
	☐ Situace je zoufalá.	

10. Jakou cestou by si navrhoval(a) zlepšit informovanost o volnočasových aktivitách ve svém mikroregionu? (zaškrtni)

- Více využít vlastních stránek organizací.
- Více využít stránek jednotlivých obcí.
- Více využít obecního rozhlasu.
- Větší využití tiskovin.

11. Která volnočasová organizace, podle tebe, nejlépe prezentuje informace? (doplň)

.....

12. Která volnočasová organizace, podle tebe, nejhůře prezentuje informace? (doplň)

.....

13. Podporují tě rodiče ve tvé volnočasové aktivitě? (zaškrtni)

☐ Ano	☐ Ne

14. Jak tě rodiče ve tvé aktivitě podporují? (zaškrtni, případně vyplň)

☐ Finančně	☐ Jinak:
☐ Zajišťují mi dopravu.	☐ Nepodporují.
☐ Účastní se aktivně.	
☐ Účastní se pasivně.	

Děkuji za spolupráci ☺

